
Crna Gora

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Pravilnik o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja
univerzalne poštanske usluge

Podgorica, 28. jul 2016. godine

NACRT

Na osnovu člana 97 stav 4 Zakona o poštanskim uslugama ("Sl. list CG br. 57/11), člana 14 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 40/13) i člana 16 Statuta Agencije, Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost donosi

Pravilnik o načinu vođenja računovodstva i obračuna neto troška obavljanja univerzalne poštanske usluge

Sadržina pravilnika

Član 1

Ovim Pravilnikom se propisuje način vođenja računovodstva, računovodstvenih evidencija i troškovnog računovodstva, način pripreme regulatornih izvještaja i drugih informacija koje je operator univerzalnih poštanskih usluga dužan da dostavlja Agenciji, kao i uputstva za način obračuna neto troškova univerzalnog poštanskog operatora (u daljem tekstu: Operator).

Definicije

Član 2

Troškovno računovodstvo - Računovodstveni metod u kojem su svi troškovi nastali u obavljanju neke aktivnosti prikupljeni, klasifikovani, i snimljeni. Troškovno računovodstvo se odnosi na skup pravila i procedura koje osiguravaju raspodjelu troškova i prihoda na pojedine aktivnosti i usluge, posebno uzimajući u obzir troškove koji se mogu direktno pripisati određenoj usluzi ili proizvodu, i troškove koji se ne mogu direktno pripisati određenoj usluzi ili proizvodu.

Računovodstveno razdvajanje – De-konsolidacija računa, tako da troškovi i prihodi povezani sa svakom filijalom ili zavisnom jedinicom mogu biti pojedinačno identifikovani i dodijeljeni.

Istorijsko troškovno računovodstvo - računovodstvo bazirano na principu istorijskog troška. To je sistem obračuna koji u svim fazama obračuna koristi stvarno nastale troškove u toku obračunskog perioda.

Tekuće troškovno računovodstvo (Current Cost Accounting) - računovodstvo bazirano na principu trenutnog troška. Metoda tekućeg troškovnog računovodstva se koristi u svrhu finansijskog izvještavanja u uslovima promjenljivih cijena, uz uzimanje u obzir uticaj inflacije.

Obračun troškova prema aktivnostima - pristup koji se bazira na posrednoj alokaciji troškova u čijoj su osnovi aktivnosti realizovane prilikom proizvodnje konkretnog proizvoda ili usluge. To je dvostepeni obračun troškova u kojem se u prvoj fazi identifikuju pojedinačne aktivnosti, zatim grupišu u homogene celine, na koje se alociraju prethodno grupisani direktni proizvodni troškovi na temelju utvrđenih parametara alokacije koji na objektivan način ukazuju na nivo angažovanja resursa prema

definisanim grupama aktivnosti. U drugom stepenu se troškovi alocirani na aktivnosti dalje alociraju na krajnje proizvode ili usluge, uz korišćenje parametara alokacije koji na objektivnan način ukazuju na učešće svake od identifikovanih grupa aktivnosti u krajnjem proizvodu ili usluzi, sve sa ciljem što tačnijeg obračuna cijene koštanja krajnjih proizvoda ili usluga imajući u vidu pretežno učešće troškova koje nije moguće direktno alocirati na krajnje proizvode ili usluge.

Metod punih alociranih troškova (Fully Allocated Cost metod - FAC) - vrijednosni koncept koji zahtijeva da svi troškovi Operatora za obračunski period budu raspoređeni (ukalkulisani u cenu koštanja) po svim nosiocima troškova (proizvodima i uslugama), kako onim koji idu na eksterno tržište prodaje, tako i onim koji podliježu obavezi aktiviranja za sopstvene potrebe.

Troškovi - su vrednosni (novčani) izraz utrošenih ili angažovanih resursa proizvodnje u procesu formiranja usluga.

Direktni troškovi - su troškovi koji se generišu u proizvodnim lancu ili delu proizvodnog lanca – sastavnog dela konkretne pojedinačne poštanske usluge Operatora. Takvi troškovi neposredno se alociraju na pripadajuću uslugu.

Indirektni troškovi - su troškovi nastali zajedničkim korišćenjem resursa u procesu pružanja usluga, koji se zbog toga teško dodeljuju ili identifikuju sa određenim troškovnim objektima ili troškovnim centrima.

Nealocirani opšti troškovi - troškovi koji se ne mogu ni direktno, ni indirektno alocirati ni na jednu grupu usluga ili proizvoda.

Ključevi za alokaciju - Alokacijske osnove, tj. kriterijumi koji se koriste za alokaciju indirektnih troškova na nosioce troškova, odnosno učinke (proizvode ili usluge)

Mjesta troškova - su delovi organizacione cjeline Operatora na koje se u internom računovodstvu knjiže troškovi. Svaka organizaciona cjelina Operatora predstavlja mesto troškova, čime nije isključena mogućnost da jedna organizaciona cjelina u internom računovodstvu bude predstavljena u formi više zasebnih mjesta troškova. Troškovi knjiženi po mjestima troškova predmet su alokacije bilo direktno na usluge, ili na aktivnosti pa zatim na usluge. Osnovna podjela razlikuje proizvodna i neproizvodna mjesta troškova.

Jednako proporcionalni dodatak (EPMU) - metod raspodele troškova koji podrazumeva da se zajednički troškovi raspodjeljuju na usluge ili proizvode proporcionalno iznosu troškova koji su već raspodijeljeni na te usluge ili proizvode. Za svaku uslugu se izračunava postotni udeo u ukupnim troškovima, te se zajednički troškovi raspodijele na tu uslugu u istom postotku. Zbog navedenih razloga, ova metoda se vrlo često koristi pri raspodjeli zajedničkih troškova u troškovnim modelima.

Aktivnosti - su najniže celine jednog proizvodnog procesa koji predstavlja deo univerzalne poštanske usluge JPO. Grupa aktivnosti čini jedan proizvodni proces lanca obavljanja poštanske usluge, a više proizvodnih procesa čini jednu univerzalnu poštansku uslugu. Moguće je opisati sadržinu svake od prepoznatih aktivnosti, i sadržina se može kvantifikovati tj. izraziti u jedinici mere koja ukazuje na njenu količinsku i vremensku dimenziju.

Obračun neto troška - Neto troškovi pružanja pojedinih usluga Univerzalnog servisa se obračunavaju na način da se ukupni troškovi pružanja usluge Univerzalnog servisa umanje za iznos prihoda, materijalnih i nematerijalnih koristi, stečenih od pružanja usluge Univerzalnog servisa.

Alternativni scenario - scenario u kojem se identifikuju usluge koje bi poštanski operator obezbijedio na konkurentnom tržištu, odnosno one usluge koje poštanski operator ne bi pružio na konkurentnom tržištu da nema obavezu pružanja univerzalne usluge. Alternativni scenario uzima u obzir sve ostale bitne faktore koji mogu uticati na ponašanje poštanskog operatora bez obaveze da obezbijedi univerzalne usluge.

Metod nekontrolisanih uporednih cijena (Comparable Uncontrolled Prices - CUP metod) - poredi cijene usluga prenetih u kontrolisane transakcije prema cenovniku usluga prenetih u nekontrolisane uporedne transakcije u sličnim okolnostima.

Princip „van dohvata ruke“ - princip koji podrazumeva zamjenu cijene koja je ugovorena između povezanih lica, cijenom koja bi bila ugovorena na otvorenom tržištu između nepovezanih lica, pod istim ili sličnim okolnostima.

Nematerijalne koristi - koristi koje nije moguće neposredno i egzaktno izmjeriti, već samo procijeniti, a koje operator Univerzalnog servisa dobija usljed veće prepoznatljivosti (brenda), prisutnosti na teritoriji države i primjerno tome manjih troškova potrebnih za širenje mreže do novih krajnjih korisnika i marketinške prednosti zbog pristupa širokoj bazi telefonskih pretplatnika.

Troškovno računovodstvo

Član 3

Troškovno računovodstvo identifikuje, definiše, mjeri, izvještava i analizira različite elemente direktnih i indirektnih troškova povezanih s proizvodnjom i prodajom proizvoda i/ili usluga. Osim toga troškovno računovodstvo mjeri kvalitet proizvoda, produktivnost, proizvodne inovacije, moral i zadovoljstvo zaposlenih, te uključuje mjerenje performansi, ocjenu investicija, računanje troškova proizvoda i vrednovanje zaliha.

Unutrašnji obračunski sistem Operatora mora se bazirati na utemeljenim principima troškovnog računovodstva i njihovoj dosljednoj primjeni, na način koji omogućava pregled i nadzor prihoda i troškova ostvarenih pružanjem svih usluga, uzimajući u obzir i usvojene računovodstvene standarde.

Opšta načela troškovnog računovodstva

Član 4

Opšta načela koja je potrebno primijeniti za izradu troškovnog modela su:

- a) Uzročnost - Sve raspodjele troškova i prihoda na svaku aktivnost, proizvode ili usluge, treba napraviti preko uzročnika navedenih troškova i prihoda, tj. preko objektivnih parametara varijabli koje ih generišu i preko kojih se navedeni troškovi distribuiraju. Ovim principom se ostvaruje precizna alokacija troškova na krajnje nosioce (pojedinačne usluge iz domena univerzalne poštanske usluge) čijim obavljanjem su izazvani (bilo da se radi direktnim ili inidirektnim troškovima).
- b) Objektivnost - Uzročnici troškova ili prihoda moraju biti objektivni, pouzdani i takvi da se mogu kvantifikovati preko baza podataka, statističkih obračuna ili uzorkovanja (direktno ili indirektno povezani s proizvodima ili uslugama). Troškovi koje je teško identifikovati s objektivnim uzročnicima i uzročnicima koji se mogu kvantifikovati, moraju se raspodijeliti preko objektivnih kriterijuma za raspodjelu koji su prethodno određeni. Takođe, u slučaju troškova koji se ne mogu direktno pripisati usluzi, utvrdiće se objektivni kriterijum za raspodjelu na skupove aktivnosti.
- c) Transparentnost - Trošak koji se na kraju pripisuje svakoj aktivnosti ili usluzi, mora biti takav da se može raščlaniti na različite vrste troška (zavisno od njegove prirode). Troškovi amortizacije, moraju biti laki za odvojeno identifikovanje od ostalih operativnih troškova, kao što su troškovi čuvanja, održavanja ili korišćenja raspodijeljene imovine. Ovim principom se postiže periodično (po zahtjevu Agencije) ili obavezno godišnje odnosno polugodišnje izvještavanje Agencije od strane operatora o ostvarenim troškovima, prihodima, rezultatima i angažovanom kapitalu po svakoj pojedinačnoj usluzi iz domena univerzalne poštanske usluge.
- d) Korelacija - Ovaj princip se ostvaruje stavljanjem u odnos međusobno uporedivih veličina, a to su prihodi ostvareni prodajom univerzalne poštanske usluge sa troškovima koji nastaju kao

posljedica angažovanja različitih resursa operatora prilikom obavljanja univerzalne poštanske usluge, u istom periodu.

- e) Konzistentnost - Ovim principom se postiže alokacija troškova u skladu sa ciljevima postavljenim od strane Agencije, kao što su ekonomska efikasnost, pravičnost raspodjele itd. Takođe, njime se ispunjavaju zakonske obaveze poput poštovanja interesa korisnika, garantovanja pružanja univerzalne poštanske usluge, garantovanja propisanog nivoa kvaliteta univerzalne poštanske usluge, i sl.
- f) Uporedivost - Podaci moraju biti međusobno periodično uporedivi, čime se stvaraju uslovi za donošenje pouzdanih zaključaka, ne isključujući pri tome otvorenost sistema obračuna troškova za njegovo unaprjeđenje.
- g) Elastičnost - kojim se garantuje mogućnost prilagođavanja sistema alokacije svim promjenama u načinu funkcionisanja operatora, a koje su od značaja za obračun troškova.
- h) Provjerljivost (vjerodostojnost) podataka - Omogućavanje Agenciji uvid u odgovarajuće i vjerodostojne dokumente, kao i osnove koje se koriste za alokaciju troškova, na bazi čega je moguće utvrditi usklađenost procesa alokacije sa procedurom koja je definisana Metodologijom.
- i) Dosljednost - Regulatorni računovodstveni principi se moraju dosljedno primjenjivati iz godine u godinu. U slučaju promjene kriterijuma, koji može imati značajan učinak na prikazane podatke, potrebno je pristupiti istovremenoj primjeni dvostrukih kriterijuma za prije i poslije, u toku jednog obračunskog razdoblja koje će pokazati razlike koje se vide u konačnoj vrijednosti krajnjih troškova, prihoda i dobiti.
- j) Usklađivanje - Usklađene regulatorne i statutarne finansijske izvještaje u kojima se prikazuju iznosi i prilagođavanja koja su dovoljno detaljno razrađena, treba dostaviti Agenciji.

Istorijsko troškovno računovodstvo HCA (Historical Cost Accounting)

Član 5

Prema metodologiji istorijskog troškovnog računovodstva, bruto knjigovodstvena vrijednost imovine određena je njenom istorijskom nabavnom cijenom i dalja usklađivanja vrijednosti imovine nijesu potrebna. Amortizacija se obračunava prema bruto knjigovodstvenoj vrijednosti imovine, a neto knjigovodstvena vrijednost imovine se dobija na način da se bruto knjigovodstvena vrijednost umanji za akumuliranu amortizaciju. Istorijsko troškovno računovodstvo pritom ne uzima u obzir uticaj inflacije na vrijednost imovine, troškova i angažovanog kapitala.

Istorijsko troškovno računovodstvo je metoda troškovnog računovodstva koja se temelji na knjigovodstvenoj vrijednosti troškova, odnosno na istorijskim troškovima.

Tekuće troškovno računovodstvo CCA (Current Cost Accounting)

Član 6

Tekuće troškovno računovodstvo se koristi u svrhu finansijskog izvještavanja u situacijama promjenljivih cijena. Imajući u vidu da istorijsko troškovno računovodstvo ne uzima u obzir promjene cijena, svrha tekućeg troškavnog računovodstva jeste da pruži korisne i pouzdane informacije zasnovane na praćenju promjene u cijenama.

Karakteristika tekućeg troškavnog računovodstva, jeste da uzima u obzir sadašnju tržišnu situaciju, a samim tim i trenutne cijene i aktuelnu tehnologiju. U skladu sa tim, vrijednost imovine na bazi tekućeg troška odražava njenu vrijednost za ukupno poslovanje, što rezultira neto troškovnom osnovicom i nivoom profitabilnosti koja bi se mogla očekivati u uslovima potpune tržišne konkurencije.

Tekuće troškovno računovodstvo se, prema navedenom, zasniva na principu prema kome se svaki računovodstveni trošak procenjuje tako da se odredi njegova trenutna, tekuća tržišna vrijednost.

Obračun troškova po aktivnostima (Activity-based costing - ABC)

Član 7

ABC metoda je pristup koji se bazira na posrednoj alokaciji troškova u čijoj su osnovi aktivnosti realizovane prilikom proizvodnje konkretnog proizvoda ili usluge. ABC metoda omogućava utvrđivanje uzročno-posljedičnih odnosa između troškova i usluga/proizvoda.

Prema ABC metodi, usluge i proizvodi sagledavaju se kao slijed aktivnosti, pri čemu svaka od njih koristi resurse preduzeća i samim tim stvara troškove.

Primjena ove metode pruža mogućnost obračuna svakog troška uzrokovanog pojedinom aktivnošću operatora, kao i raspodjele ovog troška na usluge i proizvode primjenom uzročno-posljedične veze između troška i njegovog uzročnika. Ova metoda raspodjele omogućuje raspodjelu resursa direktno uključenih u pružanje usluge kao i raspodjelu indirektnih troškova na pojedine proizvode i/ili usluge.

Pritom se pod resursima podrazumijeva sve što je potrošeno sa svrhom pružanja usluge. Resursi tako mogu uključivati rad zaposlenih, postrojenja i opremu, informacioni sistem itd.

Uzročnici troška

Član 8

Uzročnici troška su mjerljivi faktori koji prikazuju koliko se resursa troši od strane pojedine aktivnosti, kao i koliki je udio pojedine aktivnosti sadržan u krajnjem proizvodu. Uzročnici troška mogu biti broj iteracija, iznos uloženog napora, itd.

Pritom u nekim situacijama može postojati direktna uzročno posljedična veza između troška i krajnjeg proizvoda/usluge (direktna raspodjela), dok u nekim drugim slučajevima uzročno posljedičnu vezu je potrebno utvrditi kroz niz međukoraka.

Obaveza vođenja troškovnog računovodstva

Član 9

Pružalac univerzalne poštanske usluge dužan je da pripremi:

- Troškovni model obaveze pružanja UPU koji uključuje i obračun neto troškova
- Konzistentan obračun ulaznih podataka u troškovni model
- Regulatorne izvještaje u skladu sa obrascima koje propisuje ovaj Pravilnik, a kao rezultat troškovnog modela
- Dokaz o usaglašenosti ulaznih podataka u model i regulatornih izvještaja sa revidiranim finansijskim izvještajima za istu godinu

Obaveza formiranja internog računovodstvenog obračunskog sistema u finansijskom računovodstvu, kao i usaglašavanje tog sistema sa odgovarajućim aktima Agencije, obezbjeđuje ravnopravne i transparentne kriterijume za podsticaj konkurentnosti i zaštite interesa korisnika usluga, uvažavajući osnovne postulate univerzalne poštanske usluge, kao i drugih učesnika na tržištu poštanskih usluga.

Evidencija operativnih troškova

Član 10

Troškovno računovodstvo omogućava praćenje i evidenciju operativnih troškova, što daje mogućnost za transparentno prikazivanje odnosa troška i cijene pojedine usluge, provjeru troškovne usmjerenosti cijena kako bi se spriječilo međusobno subvencionisanje, previsoke cijene ili neefikasno poslovanje operatora.

Unutar svog internog računovodstvenog sistema Operator je obavezan da vodi odvojene obračune u cilju jasnog razgraničavanja između svake usluge i svakog proizvoda koji su deo UPU i onih koji to nisu.

Obaveza vođenja troškovnog računovodstva kako je definisana ovim Pravilnikom predstavlja direktivu i bilo kakvo odstupanje od vođenja troškovnog računovodstva na način definisan ovim Pravilnikom dovešće do odbijanja verifikacije neto troška univerzalne usluge.

Osnov metodologije

Član 11

Operator će kao troškovnu osnovicu koristiti HCA troškovno računovodstvo.

Kao osnov Metodologije za obračun neto troška UPU Operator će se bazirati na principu alokacije svih troškova (Fully Allocated Costs – FAC) na usluge koje pruža Operator, prema postulatima obračuna na bazi aktivnosti (*Activity Based Costing - ABC*).

Mjesta troška

Član 12

Struktura internog računovodstva Operatora mora biti usmerena tako da objektivnost i preciznost alokacije troškova bude opredeljena prikazom troškova na što nižem organizacionom nivou. Najniži organizacioni nivo predstavlja mjesto troška (MT).

Načela raspodjele troškova

Član 13

Troškovi se dijele na slijedeći način:

- a) **Direktni troškovi**, koji se mogu direktno dodeliti određenoj usluzi ili proizvodu,
- b) **Zajednički (opšti) troškovi**, koji se ne mogu direktno dodeliti određenoj usluzi ili proizvodu.

Zajednički troškovi uključuju dva različita tipa troškova:

- **Indirektne troškove**, tj. troškove nastale zajedničkim korišćenjem, koji se zbog toga teško dodeljuju ili identifikuju sa određenim troškovnim objektima ili troškovnim centrima. Ove troškove treba alocirati na bazi direktne analize porekla samih troškova. Ukoliko to nije moguće, ove troškove treba alocirati na bazi indirektnog povezivanja na druge troškovne kategorije ili grupe troškovnih kategorija za koje je moguće direktno dodeljivanje,
- **Nealocirane opšte troškove**, tj. troškove koji se ne mogu alocirati ni na jednu grupu usluga ili proizvoda. Ove troškove treba alocirati na bazi opštih alokatora koji se određuju kao procent svih troškova direktno ili indirektno alociranih na pojedinačne univerzalne poštanske usluge, sa jedne strane, i na ostale usluge koje ne predstavljaju univerzalnu poštansku usluga, sa druge strane (na bazi jednako proporcionalnog dodatka).

Pokretači troškova

Član 14

Alokacija indirektnih troškova između poslovnih segmenata u okviru univerzalne poštanske usluge, kao i komercijalne, postiže se na osnovu pokretača troškova (alokatora). Alokatorom troška smatra se bilo koji faktor koji uzrokuje promjenu u trošku određene aktivnosti. Jedna aktivnost može imati više alokatora. U situacijama gdje primjena ABC modela nije moguća (npr. ne može se identifikovati alokator troška), trošak za koji se ne može pronaći alokator se alocira na bazi generalnog alokatora.

Alokatori su tabelarno prikazani u Prilogu III ovog Pravilnika.

Faze implementacije Metodologije

Član 15

Primjena troškovnog računovodstva prema modelu istorijskih troškova, obuhvata sljedeće faze:

- Utvrđivanje prihoda i troškova
- Segmentaciju konta troškova
- Segmentaciju mjesta troškova
- Alokaciju troškova sa mjesta troška na aktivnosti
- Alokacija troškova sa aktivnosti na usluge

Razdvajanje prihoda i troškova

Član 16

Operator je dužan da razdvoji prihode i troškove ostvarene od univerzalne usluge, od prihoda i troškova ostvarenih od ostalih poštanskih usluga po vrstama usluga/proizvoda.

Grupisanje prihoda

Član 17

Prihodi se pripisuju direktno na usluge u skladu s računovodstvenim evidencijama i podacima iz sistema naplate. U posebnim slučajevima u kojima to nije moguće, prihodi se pripisuju na osnovu načela uzročnosti.

Prihodi se grupišu u redovne, finansijske i prihode od ostalih poslovnih aktivnosti.

Finansijski prihodi se raspodjeljuju na jednak način kao i ulaganja s kojima se povezuju. Oni prihodi koji nastaju od finansijskih ulaganja u druge aktivnosti, pripisuju se na „aktivnosti koje se ne mogu raspodijeliti na usluge“.

Ukupni prihodi troškovnog modela i regulatornih finansijskih izvještaja moraju odgovarati ukupnim prihodima revidiranih finansijskih izvještaj.

Grupisanje troškova

Član 18

Operator u okviru propisanog kontnog okvira ima dvije osnovne grupe troškova:

- Proizvodne troškove, i
- Neproizvodne troškove.

Proizvodni troškovi su direktna posledica odvijanja proizvodnih procesa. To su prevashodno troškovi zarada zaposlenih, materijalni troškovi, nematerijalni troškovi i amortizacija.

Neproizvodni troškovi su finansijski i ostali rashodi koji nisu direktno uslovljeni performansama ostvarenim u okviru određenog mesta troška.

Troškove koji se odnose na troškove zaposlenih potrebno je izvodjiti i alocirati po zaposlenom i dalje te troškove alocirati na osnovu aktivnosti na kojima je zaposleni bio angažovan tokom godine.

Ukupni troškovi troškovnog modela i regulatornih finansijskih izvještaja moraju odgovarati ukupnim troškovima revidiranih finansijskih izvještaja.

Segmentacija konta troškova

Član 19

Operator vrši analizu kontnog plana i podjela konta troškova na konta koja nijesu predmet alokacije i konta troškova koja su predmet alokacije. Konta troškova koja su predmet alokacije dijele se na grupe troškova, i to:

Proizvodni troškovi se grupišu na:

- Troškovi zaposlenih - knjiženi na proizvodnim mestima troškova, koji po pravilu obuhvataju konta grupe 52;
- Troškovi amortizacije - knjiženi na proizvodnim mjestima troškova, obuhvataju knjižena po kontima grupe 54;
- Troškovi objekata - knjiženi na proizvodnim mjestima troškova, obuhvataju konta na kojima se knjiže troškovi nastali kao posledica korišćenja objekata (redovno i investiciono održavanje, materijal za održavanje objekata, čuvanje i osiguranje objekta, i sl.);
- Troškovi opreme - knjiženi na proizvodnim mjestima troškova, obuhvataju konta na kojima se knjiže troškovi nastali kao posledica korišćenja opreme (utrošeni materijal i rezervni djelovi za redovno ili investiciono održavanje, troškovi redovnog i investicionog održavanja, i sl.);
- Troškovi vozila - knjiženi na proizvodnim mestima troškova, obuhvataju konta na kojima se knjiže troškovi nastali kao posledica korišćenja vozila (troškovi goriva, registracije, održavanja, putarine, osiguranja, pripadajući porezi, i sl.);
- Ostali proizvodni troškovi - knjiženi na proizvodnim mjestima troškova, obuhvataju konta koja pripadaju različitim klasama (50, 51, 52, 53 i 55), koja nisu opredijeljena u neku od prethodno navedenih grupa;

Neproizvodni troškovi se grupišu na:

- Finansijske rashode (konta grupe 56)
- Ostale rashode (konta grupe 57)
- Rashode po osnovu obezvrjeđenja imovine (konta grupe 58)
- Gubitak iz poslovanja koji se obustavlja (konta grupe 59)

Segmentacija mjesta troškova

Član 20

Prema procesima koji se obavljaju u svakom od mjesta troškova, mjesta troškova se dijele na:

- Proizvodna MT koja obuhvataju organizacione cjeline ili djelove Operatora na kojima se neposredno generišu aktivnosti koje su dio lanca proizvodnje svih proizvoda ili usluga Operatora, pa tako i univerzalne poštanske usluge;
- Neproizvodna MT koja obuhvataju organizacione cjeline ili djelova Operatora čije aktivnosti predstavljaju podršku proizvodnim organizacionim cjelinama.

Proizvodna MT se dijele na:

- Proizvodna MT aktivna u poštanskoj djelatnosti Operatora, čiji se troškovi dijelom odnose na univerzalnu poštansku uslugu što ih čini predmetom alokacije (MT1, MT2,...,MTn);
- Proizvodna MT aktivna u drugim djelatnostima Operatora, čiji troškovi nisu predmet alokacije odnosno Metodologije (MT1, MT2,...,MTn).

Neproizvodna MT se dijele na:

- Neproizvodna MT specifičnog karaktera, čiji su troškovi u cjelini predmet alokacije u slučaju njihove isključive funkcionalne orijentacije ka poštanskoj djelatnosti Operatora, poštujući princip uzročnosti (MT1, MT2,...,MTn);
- Neproizvodna MT opšteg karaktera, čiji su troškovi dijelom predmet alokacije na univerzalnu poštansku uslugu, poštujući načelo uzročnosti (MT1, MT2,...,MTn).
-

Alokacija troškova sa mjesta troška na aktivnosti

Član 21

Pod aktivnošću Operatora se podrazumijeva grupa zadataka koje operator obavlja kako bi pružao poštansku uslugu ili podržao pružanje takve usluge. Aktivnosti Operatora dijele se u 4 faze, i to: prijem, sortiranje, prenos i uručenje.

Alokacija troškova sa mjesta troškova na identifikovane aktivnosti vrši se poštujući principe uzročnosti, objektivnosti, korelacije, izvodljivosti, i to:

- **Troškovi zaposlenih** – troškovi zaposlenih se alociraju po zaposlenom, a zatim se alociraju dalje na osnovu aktivnosti na kojima je zaposleni bio angažovan tokom godine. Ovaj obračun se ostvaruje primjenom metode Jednako proporcionalnog dodatka (EPMU).
- **Troškovi amortizacije i CAPEX-a** - utvrđuje se njihova struktura prema sredstvu na osnovu podataka iz registra osnovnih sredstava. Na osnovu analize registra osnovnih sredstava vrši se grupisanje osnovnih sredstava u homogene grupe koje se koristi u različitim aktivnostima u okviru procesa pružanja usluga.

- **Troškovi objekata** - utvrđuje se struktura troškova na osnovu podataka iz registra osnovnih sredstava. Na osnovu analize registra osnovnih sredstava vrši se grupisanje osnovnih sredstava u homogene grupe koje se dalje raščlanjuju u podgrupe, a potom se struktura troškova utvrđuje prema nameni i prema uslugama-fazama. Alokacija podrazumeva utvrđivanje namjene objekta sagledavajući aktivnosti koje se u njemu obavljaju. Prema tom parametru, ukupna površina svakog proizvodnog MT se alokira na sledeće delove: prijem, sortiranje, prenos i uručenje. Utvrđena procentualna struktura ukupne površine objekta predstavlja parametar za podjelu svih troškova obuhvaćenih grupom konta „Troškovi objekata“. Dio objekata namijenjen za prijem i uručenje, odnosi se na šalter, tj. dio objekta koji koriste zaposleni na šalteru, kao i prostor za korisnike usluga. Dio objekta namijenjen sortiranju i prenosu, opredijeljen je strukturom zaposlenih i aktivnostima koje se obavljaju.
- **Troškovi opreme** - utvrđuje se struktura stvarnih troškova prema namjeni i prema uslugama-fazama. Oprema se dijeli na podgrupe na bazi analize poslova čija realizacija zahtjeva upotrebu opreme. Utvrđivanje strukture opreme svakog proizvodnog mjesta troška se vrši jednom godišnje, na bazi strukture troškova amortizacije opreme koja se koristi u sledećim fazama: prijem, sortiranje, prenos i uručenje.
- **Troškovi vozila** - na bazi godišnjeg snimanja koje obuhvata utvrđivanje broja i strukture vozila prema njihovoj nameni, utvrđuje se parametar za podelu troškova vozila na:
  - troškovi vozila za prijem pošiljaka
  - troškovi vozila za transport pošiljaka
  - troškovi dostavnih vozila

Ovi troškovi se alokiraju na proizvode/usluge uz primjenu odgovarajućih parametara aktivnosti (prijem, prenos, uručenje).

- ostali proizvodni troškovi alokiraju se na bazi vrste usluga odnosno aktivnosti koje pripadaju nekoj od četiri identifikovane faze univerzalne poštanske usluge.
- neproizvodni troškovi alokiraju se na bazi prethodno alociranih proizvodnih troškova. Nakon što je završena alokacija proizvodnih troškova, utvrđuje se procentualno učešće troškova svake od faze procesnog lanca univerzalne usluge u ukupnim troškovima. Utvrđeni procenti predstavljaju parametre prema kojima se neproizvodni troškovi alokiraju na prijem, sortiranje, prenos i uručenje.

Alokacija troškova sa aktivnosti na usluge

Član 22

Alokacija troškova sa procesa na pojedinačne usluge iz domena univerzalne poštanske usluge, vrši se poštujući principe uzročnosti, objektivnosti, korelacije i izvodljivosti, i to:

- za troškove faze „**Prijem**“, prema strukturi usluga iz domena univerzalne poštanske usluge, odnosno, za jedan deo ovih troškova saglasno broju i strukturi primljenih pošiljaka posmatrano sa aspekta njihove mase; Sve grupe troškova prepoznate kao troškovi faze „Prijem“, grupišu se u kategorije, saglasno parametrima aktivnosti na bazi kojih će se izvršiti

alokacija troškova na univerzalne usluge: troškovi zaposlenih, objekata, opreme, troškovi vozila i ostali proizvodni troškovi

- za troškove faze „**Sortiranje**“ saglasno broju ostvarenih norma minuta u aktivnosti prerade, prema strukturi usluga iz domena univerzalne poštanske usluge; U ovoj fazi se grupišu troškovi nastali kao posledica angažovanja zaposlenih, objekata i opreme u ovoj fazi procesnog lanca univerzalne usluge, uz deo pripadajućih ostalih proizvodnih troškova;
- za troškove faze „**Prenos**“ saglasno strukturi ukupno transportovanih pošiljaka iz domena univerzalne poštanske usluge, posmatrano sa aspekta njihove mase;
- za troškove faze „**Uručenje**“ prema strukturi usluga iz domena univerzalne poštanske usluge, odnosno za jedan dio ovih troškova saglasno broju i strukturi dostavljenih- isporučenih/isplaćenih pošiljaka/uputnica posmatrano sa aspekta njihove mase.

Raščlanivanje poštanskih usluga

Član 23

Univerzalne poštanske usluge obuhvataju:

1. Pismonosne pošiljke mase do 2 kg,
2. Paketi mase do 10 kg,
3. Uputunice
4. Sekogrami mase do 7 kg bez naplate
5. Registrovane (preporučene i vrijednosne) poštanske pošiljke
6. Sudska pismo i pisma u upravnom postupku

Navedene UPU obuhvataju poštanske usluge u unutrašnjem i međunarodnom poštanskom saobraćaju. UPU obuhvata i uručenje paketa do 20 kg u međunarodnom saobraćaju.

Komercijalna poštanska usluga obuhvata sve ostale poštanske usluge, kao i usluge dodatne vrijednosti koje se obavljaju na tržištu poštanskih usluga, a ne pripadaju univerzalnoj poštanskoj usluzi.

U komercijalnu poštansku uslugu spadaju i novčane poštanske usluge, koje nijesu univerzalna poštanska usluga, usluge elektronskih saopštenja, hibridne pošte i druge usluge.

Obračun neto troška obavljanja UPU

Član 24

Obračun neto troška obavljanja UPU mora biti objektivan, proporcionalan i transparentan.

Obračun neto troška sačinjava se u skladu sa računovodstvenim standardima i zakonom, na način da se izbjegne dupli obračun svih direktnih i indirektnih koristi i troškova.

Za potrebe obračuna neto troška pružanja UPU potrebno je realno procijeniti troškove koje bi Operator nastojao izbjeći kada ne bi imao obavezu pružanja UPU, kao i sve pogodnosti za Operatora, uključujući i indirektnu korist. U skladu sa tim, pored navedenih faza implementacije Metodologije, potrebno je da Operator izvrši obračun i identifikaciju sledećih stavki:

- Kalkulaciju jediničnih cena pojedinačnih usluga iz domena UPU
- Obračun ponderisanih prosečnih troškova kapitala
- Identifikaciju internih transfera kao dijela kalkulacije ukupnih troškova, odnosno ukupnih prihoda
- Identifikaciju nematerijalnih koristi usled obaveze pružanja UPU
- Definisane alternativnog scenarija

Kalkulacija profita po pojedinačnoj poštanskoj usluzi i jediničnih cena

Član 25

Profit ostvaren po pojedinačnoj poštanskoj usluzi iz domena univerzalne poštanske usluge, se računa prema sledećoj formuli:

$$R = P - T$$

Gde je:

R – ostvareni profit

P – prihod ostvaren od pružanja određene UPU

T – troškovi alocirani na određenu UPU

Jedinična cena pojedinačnih UPU se dobija tako što se ostvareni profit podjeli sa brojem pruženih usluga tokom obračunskog perioda.

Kalkulacija ukupnog profita

Član 26

Ukupan neto profit od obavljanja UPU predstavlja sumu ostvarenih profita svih pojedinačnih UPU, prilagođenu za troškove kapitala i obračunava se po sledećoj formuli:

$$NP = I - O - (V - D)r$$

Gde je:

NP – neto profit od obavljanja UPU

I – ukupan prihod alociran na UPU

O – ukupni operativni troškovi (uključujući i amortizaciju) alocirani na UPU

V – bruto vrijednost ukupno angažovane imovine alocirane na UPU

D – kumulativna amortizacija stalne imovine alocirane na UPU

r – prosječna ponderisana cijena (stopa troškova) kapitala (Agencija propisuje stopu koja se koristi u obračunu)

Obračun troškova kapitala

Član 27

Ukupni troškovi kapitala za sve usluge koje predstavljaju univerzalne poštanske usluge obračunavaju se na bazi primjene prosječne ponderisane cijene (stope troškova) kapitala na angažovanu ukupnu trajnu imovinu (kapital) u obavljanju tih usluga.

Imovinu čine:

- stalna imovina bez dugoročnih finansijskih plasmana, odnosno pripadajuća nematerijalna ulaganja, nekretnine, postrojenja i oprema po neto vrijednosti (bruto vrijednost umanjena za kumulativnu amortizaciju, odnosno ispravke vrijednosti) do kraja izvještajnog perioda;
- obrtna imovina bez kratkoročnih finansijskih plasmana, umanjena za kratkoročne obaveze.

Prosječna ponderisana cijena kapitala se obračunava prema sljedećem obrascu:

$$WACC(r) = ReX \frac{E}{(D + E)} + RdX \frac{D}{(D + E)} (1 - T)$$

Gde su:

Re – stopa troškova sopstvenog kapitala

Rd – stopa troškova pozajmljenog kapitala

D – ukupni iznos obaveza sa kamatama

E – sopstveni kapital

T – stopa poreza na dobit

Stopa troškova sopstvenog kapitala obuhvata ciljnu stopu prinosa na nerizična ulaganja i adekvatnu stopu na ime poslovno-finansijskih rizika preduzeća.

Stopa troškova pozajmljenog kapitala obračunava se stavljanjem u odnos efektivnih neto finansijskih rashoda, odnosno finansijskih rashoda preduzeća umanjenih za finansijske prihode, sa ukupnim obavezama preduzeća.

Za potrebe obračuna WACC-a Agencija će angažovati eksternog konsultanta koji će sprovesti obračun.

Metod obračuna internih transfera

Član 28

Metodologijom se tretiraju dvije grupe internih transfera primjenjujući princip uzročnosti nastalih troškova odnosno angažovanih resursa:

- Interni transferi koji predstavljaju trošak univerzalne poštanske usluge, nastaju pružanjem usluga organizacionih cjelina van poštanske djelatnosti Operatora za račun mjesta troškova koja posredno ili neposredno učestvuju u realizaciji univerzalne poštanske usluge;

- Interni transferi koji predstavljaju prihod univerzalne poštanske usluge, nastaju pružanjem univerzalne poštanske usluge za interne potrebe svih drugih organizacionih cjelina Operatora.

U oba slučaja troškovi odnosno prihodi obračunavaju se na bazi tržišno zasnovanih transfernih cijena odnosno aktuelnih prodajnih cijena univerzalne poštanske usluge Operatora.

Za obračun internih transfera će se koristiti metod Nekomoliranih uporednih cijena. Ovaj metod direktno upoređuje cijene kontrolisane transakcije sa cijenom nekontrolisane transakcije. Ovaj metod kombinuje preprodajnu cijenu i troškovne metode pri čemu se fokusira na jedinstvenu cijenu.

Zahtjevi izvještavanja

Član 29

Da bi se povećala transparentnost i dosljednost, posebnu pažnju treba obratiti na dokumentaciju standardizovanih cijena prenosa. Dokumentacija sadrži opšti opis organizacione strukture Operatora, pravne i operativne strukture (uključujući i organizacionu šemu), identifikaciju povezanih preduzeća koja se bave kontrolom prometa i karakteristikama transakcija, kao i tokove transakcija. Zato za svaku relevantnu transakciju koja utiče na segment univerzalnog servisa, mora biti dokumentovana metodologija prenosa cijene primenjene pomoću metoda „van dohvata ruke“.

Posebno se mora prijaviti koje transakcije (npr. poštanske usluge, IT usluge, pravni savjeti i računovodstvene usluge) su obezbijeđene od strane kompanije roditelja. Na ovaj način Agencija može da vidi koji partneri mogu imati koristi od tih transakcija i da li su subvencionisanja takmičarski dio lanca vrijednosti. Relevantne transakcije koje utiču na univerzalne usluge treba da budu objavljene i dostavljene Agenciji. Iz tog razloga, Operator je dužan da pokaže sve transfere za transakcije sa povezanim firmama u njihovim regulatornim računovodstvenim iskazima. Objavljeni dokumenti obezbijeđeni od strane Operatora treba da sadrže informacije o transakcijama kao što su:

- nabavka proizvoda i usluga i njihova vrijednost;
- prodaja proizvoda i usluga i njihova vrijednost
- nabavka i prodaja imovine i drugih sredstava;
- informacije o uslugama lizinga;
- finansijski troškovi.

Metodologija računovodstvenog razdvajanja internih transfera

Član 30

Usluge Operatora koriste druge usluge čiji se troškovi alociraju na drugo lice, Transferne cijene će biti određene primenom marže od 10% na operativne troškove tog entiteta dobijene FAC metodom.

Pristup ekvivalencije cijene

Gde postoje odgovarajući uporedivi proizvodi i/ili usluge koje Operator pruža eksternim kupcima, Operator mora primijeniti pristup ekvivalencije cijena radi utvrđivanja Transfernih Cijena.

Pristup ekvivalencije cijena podrazumijeva:

- Odgovarajući pristup uporedivosti proizvoda i/ili usluga će biti identifikovana za interne proizvode i/ili usluge za koje se utvrđuju Transferne cijene.
- Operativne razlike i razlike u aktivnostima između internih proizvoda i/ili usluga za koje se utvrđuju Transferne cijene, kao i odgovarajući uporedni proizvodi i/ili usluge, će biti identifikovani.
- Transferne cijene se određuju kao zbir cijena odgovarajućeg uporedivog proizvoda i/ili usluge, prethodno navedenih FAC razlika plus dobit za 10% na te FAC razlike.

Gdje ne postoje odgovarajući uporedivi proizvodi i/ili usluge, Operator mora postaviti Transferne cijene kao jednake FAC rezultatima proizvoda i/ili usluga, plus dobit za 10%.

Nematerijalne koristi

Član 31

Operator je dužan da sprovede analizu nematerijalnih koristi i to sljedećih:

- Korist od reputacije brenda i od viših prinosa od ukupnih usluga sa obavezom pružanja univerzalne usluge
- Dodatni troškovi reklamiranja
- Oslobađanje od PDV-a
- Prednost od izdavanja poštanskih markica
- Oslobađanje od plaćanja dozvole za transport

Korist od reputacije brenda

Član 32

Nematerijalna prednost zbog prepoznavanja operatora koji je pružalac univerzalne usluge, posmatra se kao dodatni prihod, koji dolazi od klijenata koji bi prestali da koriste usluge operatora ako bi on prestao da pruža univerzalnu poštansku uslugu.

Povezanost sa ostalim komponentama modela:

Viši prinosi direktno utiču na iznos prihoda postignutog obezbeđivanjem UPU.

Podaci koji su potrebni kako bi se odredila vrednost nematerijalne koristi:

P_c, Iznos prihoda operatora, od pružanja usluga na određenom tržištu u toku jedne godine,
r, Procenat pošiljalaca koji koriste usluge PO i koji bi prestali da ih koriste ukoliko bi PO prestao da pruža UPU (vrednost ovog indikatora se prvenstveno može dobiti ispitivanjem klijenata operatora).

Metodologija za određivanje vrednosti nematerijalne koristi

Nematerijalne koristi dobijen usled prepoznatljivosti operatora usled pružanja UPU mogu se izraziti sledećom formulom:

$$IB = P_c * r$$

Dodatni prihodi od reklamiranja

Član 33

Nematerijalne koristi koje proizilaze iz mogućnosti korišćenja dodatnih opcija za oglašavanje zbog korišćenja imovine operatora. Npr. neprofitna poštanska poslovnicu koja se održava samo zbog postojanja UPU, može biti izvor dodatnih prihoda od prodaje reklamnog prostora, distribucije letaka na salterima ili druge marketinske aktivnosti na komercijalnoj osnovi. Vozila mogu postati važni marketinski alat, kako operator ima prirodno veći vozni park od konkurencije, što mu daje značajnu konkurentsku prednost u okviru reklamnih aktivnosti.

Povezanost sa ostalim komponentama modela:

Dodatne mogućnosti za oglašavanje su deo nematerijalne koristi koje direktno zavise od broja poštanskih poslovnica i vozila koji bi u alternativnom scenariju bili ukinuti.

Podaci koji su potrebni kako bi se odredila vrednost nematerijalne koristi:

Kako bi se utvrdila vrednost nematerijalne koristi od dodatnih opcija oglašavanja neophodno je prikupiti sledeće ulazne podatke svake godine:

Q_p, Broj neprofitabilnih poslovnica koje služe samo u svrhu pružanja UPU i koje bi bile zatvorene u alternativnom scenariju,

Q_a, Broj vozila koje operator ne bi uključio u alternativnom scenariju,

C_a, Prosječna godišnja cijena iznajmljivanja prostora za reklamiranje na vozilima na komercijalnom tržištu,

Q_{n1}, Veličina oblasti otvorenog oglašavanja znakom "Posta CG" na svakom automobilu koji PO neće angazovati u alternativnom scenariju,

Q_{N2}, Veličina reklamnog prostora sa znakom Pošte na bilo kojoj neprofitnoj poslovnicu koja ne bi bila uključena u alternativnom scenariju,

C_n, Prosječna godišnja cijena iznajmljivanja reklamnog prostora na zgradama, komercijalno tržište,

P₀, Prihodi kampanja nacionalnog oglašavanja organizovanih na centralnom ili regionalnom nivou

Metodologija za određivanje vrednosti nematerijalne koristi:

Nematerijalna korist usled dodatnih opcija za oglašavanje može biti izražena sledećom formulom:

$$IB = Q_p * Q_{n2} * C_n + Q_a * Q_{n1} * C_a + P_o$$

Oslobađanje od PDV-a

Član 34

Nematerijalne koristi usled oslobađanja od PDV-a se manifestuju kao promene u neto prihodu od pružanja univerzalne usluge. Ta prednost ne bi postojala da ne postoji univerzalna usuga. Sa finansijske tacke gledista, oslobađanje od PDV-a ima uticaj na operatora i sa stanovista troskova i prihoda. Vrednost nematerijalnih koristi koje proisticu iz izuzeća od PDV-a, se obračunava kao razlika između neto prihoda od PDV-a u osnovnom scenariju gde je operator oslobođen PDV-a i neto prihoda od istog operatora koji nije oslobođen plaćanja PDV-a.

Povezanost sa ostalim komponentama modela:

Nematerijal akorist ne zavisi od ostalih komponenti modela, niti ona utiče na njih.

Podaci koji su potrebni kako bi se odredila vrednost nematerijalne koristi:

P_v , iznos prihoda od poštanskih usluga operatora koji stvaraju korisnici koji mogu odbiti PDV

P_{nv} , iznos prihoda od poštanskih usluga operatora koji stvaraju korisnici koji ne mogu odbiti PDV

P_{v2} , iznos prihoda od poštanskih usluga operatora koji stvaraju korisnici koji mogu odbiti PDV jedino u slučaju da je nosilac poštanske licence izložen PDV-u

P_{nv2} , iznos prihoda od poštanskih usluga operatora koji stvaraju korisnici koji ne mogu odbiti PDV u slučaju da je nosilac poštanske licence izložen PDV-u

C_u , iznos izbegnutih troškova u alternativnom scenariju

Metodologija za određivanje vrednosti nematerijalne koristi:

Nematerijalne koristi su iskazane kao razlika između prošlih prihoda i izbegnutih troškova u skladu sa odgovarajućom opcijom zasnovanoj na cjenovnoj politici operatora:

$$IB = (P_v - P_{v2}) + (P_{nv} - P_{nv2}) - C_u$$

Prednost od izdavanja poštanskih maraka

Član 35

Nematerijalne koristi koje proističu iz izdavanja poštanskih maraka zasnivaju se na činjenici da operator ima ekskluzivno pravo na puštanje markica u opticaj.

Povezanost sa ostalim komponentama modela:

- Dve osnovne kategorije koristi koje proizilaze iz izdavanja markica:
  - Prednost od izgubljenih ili uništenih markica,
  - Profit od filatelista.

- U slučaju gubitka ili uništenja markice, celokupna vrednost markice predstavlja neto korist za subject koji je pustio markicu u opticaj.
- Korist od filatelista može biti klasifikovana kao *goodwill* ili može biti kvantifikovana kroz jednostavnu kalkulaciju broja prodatih markica u te svrhe.

Podaci koji su potrebni kako bi se odredila vrednost nematerijalne koristi:

P_C , iznos prihoda operatora koji je rezultat prodaje poštanskih markica za datu godinu,
 N_L , predviđeni procenat uništenih ili izgubljenih markica (vrednost ovog indikatora se može prvenstveno dobiti dugoročnim međunarodnim poređenjem statistika prodatih i iskorišćenih markica)
 P_F , profit od filatelističkih aktivnosti.

Metodologija za određivanje vrednosti nematerijalne koristi:

Nematerijalna korist koja proizilazi iz prodaje markica koje se kasnije unište ili izgube, može se iskazati sledećom formulom:

$$I$$
$$IB_a = P_C * N_L$$

Gde je:

IB_{2a} Vrijednost nematerijalne koristi gubitka ili uništenja prodatih markica.

Nematerijalna korist od filatelističkih aktivnosti može se iskazati sledećom formulom:

$$IB_{2b} = P_F$$

Gdje je:

IB_{2b} Vrijednost nematerijalnih koristi nastala od prodaje markica filatelistima.

Oslobađanje od plaćanja dozvole za transport

Član 36

Na osnovu Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju, člana 12 ("Sl. list RCG", br. 45/05 od 28.07.2005, "Sl. list Crne Gore", br. 75/10 od 25.12.2010"), operator sa obavezom pružanja univerzalne poštanske usluge je oslobođen plaćanja licence za transport. Ni jedan drugi poštanski operator nema ovo pravo tako da se ova ušteda troškova može smatrati nematerijalnom koristi.

Podaci koji su potrebni kako bi se odredila vrednost nematerijalne koristi:

Q_c , broj vozila za koje bi operator trebalo da plaća licencu u alternativnom scenariju
 C_c , godišnja naknada za jednu jedinicu (vozilo) za dobijanje licence za transport

Metodologija za određivanje vrijednosti nematerijalne koristi:

Nematerijalna korist koja je rezultat oslobađanja od plaćanja licence za transport, može se iskazati sledećom formulom:

$$IB = Q_c \times C_c$$

Alternativni scenario i izvještavanje prema alternativnom scenariju

Član 37

Alternativni scenario predstavlja hipotetičku situaciju u kojoj Operator ne bi imao obavezu pružanja UPU. Ovaj scenario treba da opiše promjenu iz postojećeg stanja u hipotetičku situaciju u pogledu uticaja različitih postavljenih hipoteza na ukupne prihode i troškove Operatora. Kao hipoteze u okviru alternativnog scenarija Operator bi trebalo da razmatra sledeće:

- Promjene u gustini pristupnih tačaka za prijem poštanskih pošiljaka,
- Promjene u učestalosti dostave poštanskih pošiljaka,
- Promjene u geografskoj pokrivenosti dostavne poštanske mreže,
- Poštanske usluge bez naplate za slijepe,
- Ostale usluge kao i promjene u uslovima pružanja usluga koje ne bi bile dostupne ili bi bile dostupne pod drugačijim uslovima, ukoliko Operator ne bi imao obavezu pružanja UPU

Hipoteze treba postaviti tako da se maksimizira profit i istovremeno održi propisani kvalitet pružanja UPU.

Alternativni scenario mora biti realan i konkurentan i postavljen na način da Operatoru omogućava da održi svoju poziciju na tržištu, poštujući pri tome principe i obaveznost UPU propisane Zakonom o poštanskim uslugama.

Operator je obavezan da u okviru regulatornih izvještaja Agenciji dostavi i izvještaj o Alternativnom scenariju, koji će sadržati detaljnu razradu postavljenih hipoteza.

Neto trošak obavljanja UPU

Član 38

Nakon definisanja i analize osnovnog (prikaz stvarno poslovanja sa obavezom pružanja UPU) i alternativnog scenarija (prikaz poslovanja bez obaveze pružanja UPU), moguće je identifikovati realne neto troškove usled obaveze pružanja UPU.

Neto trošak se definiše kao svaki trošak koji je nužan za obavljanje UPU i izračunava se kao razlika neto profita Operatora sa obavezom pružanja UPU i neto profita Operatora bez obaveze pružanja UPU, koja je prilagođena za interne transfere i nematerijalne koristi koje su definisane ovim Pravilnikom.

Verifikacija neto troška

Član 39

Ukoliko obaveza obavljanja univerzalne poštanske usluge stvara neto trošak, koji predstavlja nepravedno finansijsko opterećenje za Operatora, Operator ima pravo na naknadu iznosa utvrđenog nepravednog finansijskog opterećenja.

Obračun neto troškova univerzalnog poštanskog operatora verifikuje Agencija. U postupku verifikacije obračuna neto troškova UPU Agencija može zatražiti i dostavljanje drugih podataka od operatora univerzalne poštanske usluge.

Prilikom verifikacije neto troška pružanja UPU Agencija prvo verifikuje izvještaj o Aternativnom scenariju.

U procesu verifikacije neto troška Agencija utvrđuje sledeće:

- Da li se neto trošak pružanja UPU sastoji isključivo od dokazanih i ekonomski opravdanih troškova, direktnih i zajedničkih, koje bi Operator izbegao da ne postoji obaveza pružanja UPU
- Usklađenost načela koje Operator koristi u Metodologiji za obračun neto troška obavljanja UPU sa načelima propisanim ovim Pravilnikom
- Iznos neto troška koji Operatoru predstavlja nepravedno finansijsko opterećenje na osnovu dostavljenih izvještaja

Agencija u postupku verifikacije obračuna neto troška obavljanja UPU može angažovati i nezavisnog revizora.

Vremenski rokovi

Član 40

Vremenski rokovi za dostavljanje regulatornih izvještaja i dodatnih dokumenata koji se prilažu uz izvještaje, kao i njihovu verifikaciju su prikazani u sledećoj tabeli:

Datum	Predmet dostave	Odgovoran
31.januar	Rok za dostavu revidirane verzije Opisa implementacije Pravilnika za obračun neto troška univerzalne poštanske usluge	OPERATOR
1.mart	Usvajanje izmjena Opisa implementacije Pravilnika za obračun neto troška univerzalne poštanske usluge	AGENCIJA
31.mart	Rok za izradu Regulatornih izvještaja i modela	OPERATOR
15.april	Rok za dostavu revidiranih Regulatornih izvještaja, modela i mišljenja	OPERATOR
01.maj	Usvajanje revidiranih Regulatornih izvještaja, modela i mišljenja	AGENCIJA

Svi datumi u tabeli se odnose na tekuću godinu za izvještaje iz prethodne godine.

Sadržaj i format regulatornih izvještaja

Član 41

Regulatorni izvještaji treba da sadrže:

a) Komentar o radu koji će objasniti:

- Trendove koji se odnose na usluge, očekivane značajne buduće događaje i moguće uticaje na poslovanje Operatora-a
- Trendove koji se odnose na prihod, po uslugama
- Trendove koji se odnose na količine pošte, po uslugama
- Prilagođavanja potrebna za izradu regulatornih izvještaja
- Uticaj promjena u računovodstvenim politikama, metodologijama i procjenama metoda rada

b) Sveobuhvatno objašnjenje o osnovama pripreme regulatornih računa, uključujući objašnjenje ključnih regulatornih računovodstvenih politika koje su usvojene. Ovo uključuje, između ostalog, podatke o politici operatora u pogledu priznavanja prihoda, amortizacije, kapitalizacije i pristup bavljenju pitanjima kao što su alokacija troškova i promjene računovodstvenih politika.

c) Informacije koje se odnose na period regulatornog izvještavanja treba predstaviti u formatima i sa dovoljnim nivoom detaljnosti.

d) Informacije koje se odnose na prihod pripisan svakoj usluzi, praveći razliku između prihoda koji su direktno povezani sa specifičnim uslugama i ostalih prihoda koji su dodijeljeni ili raspoređeni na osnovu statističkih uzoraka ili drugih računovodstvenih alokatora.

e) Detalji o troškovima po aktivnostima, praveći razliku između direktnih troškova koji su dodijeljeni specifičnim uslugama, indirektnih troškova na osnovu porijekla samih troškova i nepripisanih zajedničkih troškova koji su dodijeljeni na osnovu opšteg alokatora.

f) Potpisana izjava od direktora pružaoca univerzalnog servisa koja priznaje odgovornosti za pripremu regulatornih računa i potvrđivanje operatora sa zakonskim obavezama.

h) Izvještaj i mišljenje nadležnog organa o regulatornim računima i usklađenosti poslovanja operatora sa zakonskim obavezama.

Član 42

Format regulatornih izvještaja je u skladu sa obrascima iz Priloga I i II:

Obavezni
obrasci za
regulatorno
izvještavanje
prema
osnovnom
scenariju

Obrazac 1: Segmentacija konta troškova Operatora za period od do 20__godine

Obrazac 2: Segmentacija mjesta troškova Operatora sa pripadajućim troškovima za period od do 20__ Godine

Obrazac 3: Proizvodna MT: Alokacija stvarnih direktnih troškova i troškova MT na operativne aktivnosti Operatora za period od do 20__ Godine

Obrazac 4: Neproizvodna MT: alokacija stvarnih direktnih troškova i troškova Operatora na operativne aktivnosti za period od do 20__ Godine

	<p>Obrazac 5: Alokacija troškova operativnih aktivnosti na univerzalnu poštansku uslugu Operatora za peiod od do 20__.godine</p> <p>Obrazac 6: Ukupno prihodi univerzalne poštanske usluge Operatora za period od do 20__. Godine</p> <p>Obrazac 7: Zbirni bilans UPU za period od do 20__. Godine</p> <p>Obrazac 8: Bilans pojedinačnih usluga iz domena UPU za period od do 20__. Godine</p> <p>Obrazac 9: Interni transferi</p> <p>Obrazac 10: Obračun WACC-a</p>
Obrasci za izvještavanje prema Alternativnom scenariju	<p>Obrazac 1: Ukupna vrijednost neto troška pružaoca univerzalne poštanske usluge</p> <p>Obrazac 2: Kalkulacija ukupne vrijednosti nematerijalnih koristi od pružanja UPU (EUR)</p> <p>Obrazac 3: Izvještaj o podacima potrebnim za izračunavanje neto troška nastalog kao rezultat promjena u mreži pošta</p> <p>Obrazac 4: Gubitak prihoda usled zatvaranja pošte</p> <p>Obrazac 5: Pregled podataka potrebnih za obračun neto troška koji je rezultat promjene načina isporuke</p>

Pored regulatornih izvještaja navedenih u tabeli, Agenciji se dostavlja i:

- a) Opis implementacije Pravilnika za obračun neto troška UPU koji će sadržati sveobuhvatan detaljan opis primjene metodologije
- b) Izvještaj o Alternativnom scenariju
- c) Obračun neto troška obavljanja UPU
- d) Model tj. obračun u excel formatu koji je povezan formulama, kako bi se Agenciji omogućilo praćenje obračuna neto troška od ulaznih podataka do krajnjeg rezultata.
- e) Revidirane finansijske izvještaje
- f) Revizorsko mišljenje za regulatorne finansijske izvještaje
- g) Dodatne izvještaje na zahtjev Agencije

Opis implementacije Pravilnika

Član 43

Obračun neto troška treba da prati detaljno objašnjenje za svaki element Metodologije, prateći strukturu koja se odnosi na alokaciju prihoda i troškova. Sva objašnjenja Operater prilaže u Opisu implementacije Pravilnika. Obavezni djelovi objašnjenja su:

- podatke o politici operatora u pogledu priznavanja prihoda, amortizacije i kapitalizacije
- način podjele prihoda
- struktura mjesta troškova
- podjela troškova (direktni i indirektni troškovi, zajednički troškovi)
- procenat ukupnih troškova koji se odnose na UPU
- grupisanje troškova
- parametri alokacije resursa (izvor i modifikovanja)
- parametri alokacije aktivnosti (izvor i modifikovanja)

Operator je dužan da u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika pripremi Opis implementacije Pravilnika koji mora da sadrži sve elemente neophodne za primenu troškovnog računovodstva u skladu sa ovim Pravilnikom.

Na Opis implementacije Pravilnika saglasnost daje Agencija.

Rokovi za dostavljanje regulatornih izvještaja

Član 46

Rok za dostavu regulatornih izvještaja je 31.mart tekuće godine za prethodnu godinu.

Agencija neće moći da verifikuje trošak od pružanja univerzalne poštanske usluge ukoliko nije omogućena uporedivost regulatornih i finansijskih izvještaja Operatora.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prestanak važenja

Član 47

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi o Pravilnik o načinu vođenja odvojenog računovodstva i obračuna neto troškova univerzalnog poštanskog operatora ("Sl. list Crne Gore", br.23/12).

Stupanje na snagu

Član 48

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Prilog I

Obrasci za regulatorno izvještavanje

Obrazac 1. Segmentacija konta troškova Operatora za period od do 20 .godine

	Iznos iz revidiranih finansijskih izvještaja (EUR)	I Konta troškova koja nijesu predmet metodologije
Kto 1		
Kto 2		
...		
Kto n		
		II Konta troškova koja su predmet metodologije
		1. Proizvodni troškovi
		1.1. Troškovi zaposlenih
Kto 1		
Kto 2		
...		
Kto n		
		1.2. Troškovi amortizacije
Kto 1		
Kto 2		
...		
Kto n		
		1.3. Troškovi objekata
Kto 1		
Kto 2		
...		
Kto n		
		1.4. Troškovi opreme
Kto 1		
Kto 2		
...		
Kto n		
		1.5. Troškovi vozila
Kto 1		
Kto 2		
...		
Kto n		
		1.6. Ostali proizvodni troškovi
Kto 1		
Kto 2		
...		
Kto n		
		2. Neproizvodni troškovi
Kto 1		
Kto 2		

...
Kto n

3.1. Finansijski rashodi

Kto 1
Kto 2

...
Kto n

3.2. Ostali rashodi

Kto 1
Kto 2

...
Kto n

3.3. Rashodi po osnovu obezvrjeđenja imovine

Kto 1
Kto 2

...
Kto n

3.4. Gubitak iz poslovanja koji se obustavlja

Kto 1
Kto 2

...
Kto n

Napomena: Izvor podataka – Interno računovodstvo Operatora

Obrazac 2. Segmentacija mjesta troškova Operatora sa pripadajućim troškovima za period od do 20 .godine

I MT koja nijesu predmet metodologije	Ukupni troškovi (EUR)	Troškovi koji se odnose na poštansku djelatnost Operatora (EUR)	Troškovi koji se odnose na ostale djelatnosti Operatora (EUR)
MT 1			
MT 2			
...			
MT n			
I UKUPNO			
II MT koja su dijelom predmet metodologije	Ukupni troškovi (EUR)	Troškovi koji se odnose na poštansku djelatnost Operatora (EUR)	Troškovi koji se odnose na ostale djelatnosti Operatora (EUR)
MT 1			
MT 2			
...			
MT n			
II UKUPNO			
III MT koja su predmet metodologije	Ukupni troškovi (EUR)	Troškovi koji se odnose na poštansku djelatnost Operatora (EUR)	Troškovi koji se odnose na ostale djelatnosti Operatora (EUR)
MT 1			
MT 2			
...			
MT n			
III UKUPNO			
UKUPNO (I+II+III)			
Ukupni troškovi prema Obrascu 1			

Napomena:

1. Izvor podataka – Interno računovodstvo Operatora
2. U osjenčenim poljima iznos troškova = 0,00

Obrazac 3. Proizvodna MT: Alokacija stvarnih direktnih troškova i troškova MT na operativne aktivnosti Operatora za period od do 20. godine

I Direktni trošak	Ukupno (EUR)	Troškovi UPU (EUR)	Prijem (EUR)	Sortiranje (EUR)	Prenos (EUR)	Uručenje (EUR)
1	2	3	4	5	6	7
Kto 1						
Kto 2						
...						
Kto n						
I Ukupno						
II Troškovi MT	Ukupno (EUR)	Troškovi UPU (EUR)	Prijem (EUR)	Sortiranje (EUR)	Prenos (EUR)	Uručenje (EUR)
MT 1						
1. Tr. Zaposlenih						
2. Tr. Objekata						
3. Tr. Opreme						
4. Tp. Vozila						
5. Ostali proizvodni tr.						
6. Neproizvodni tr.						
MT 2						
1. Tr. Zaposlenih						
2. Tr. Objekata						
3. Tr. Opreme						
4. Tp. Vozila						
5. Ostali proizvodni tr.						
6. Neproizvodni tr.						
...						
MT n						
1. Tr. Zaposlenih						
2. Tr. Objekata						
3. Tr. Opreme						
4. Tp. Vozila						
5. Ostali proizvodni tr.						
6. Neproizvodni tr.						
II UKUPNO						
I+II UKUPNO						
IUkupni troškovi proizvodnih MT troškova (Obrazac 2)						

Napomena:

Izvor podataka: interno računovodstvo Operatora

Kolona:

- 1 - Troškovi MT = troškovi koji su direktno knjiženi na MT;
- 2 - Ukupno knjiženi troškovi određenog proizvodnog MT i grupe konta;
- 3 - Dio ukupnih troškova određenog proizvodnog MT i grupe konta koji se odnosi na univerzalnu poštansku uslugu

Obrazac 4. Neproizvodna MT: alokacija stvarnih direktnih troškova i troškova Operatora na operativne aktivnosti za period od do 20 . godine

I Direktni trošak	Ukupno (EUR)	Troškovi UPU (EUR)	Prijem (EUR)	Sortiranje (EUR)	Prenos (EUR)	Uručenje (EUR)
1	2	3	4	5	6	7
Kto 1						
Kto 2						
...						
Kto n						
I UKUPNO						
II Troškovi MT	Ukupno (EUR)	Troškovi UPU (EUR)	Prijem (EUR)	Sortiranje (EUR)	Prenos (EUR)	Uručenje (EUR)
MT 1						
1. Tr. Zaposlenih						
2. Tr. Objekata						
3. Tr. Opreme						
4. Tp. Vozila						
5. Ostali proizvodni tr.						
6. Neproizvodni tr.						
MT 2						
1. Tr. Zaposlenih						
2. Tr. Objekata						
3. Tr. Opreme						
4. Tp. Vozila						
5. Ostali proizvodni tr.						
6. Neproizvodni tr.						
...						
MT n						
1. Tr. zaposlenih						
2. Tr. objekata						
3. Tr. opreme						
4. Tp. vozila						
5. Ostali proizvodni tr.						
6. Neproizvodni tr.						
II UKUPNO						
I+II UKUPNO						
IUkupni troškovi neproizvodnih MT troškova (Obrazac 2)						

Napomena: Izvor podataka – Interno računovodstvo Operatora

Kolona:

- 4 – Troškovi MT = troškovi koji su direktno knjiženi na MT;
- 5 – Ukupno knjiženi troškovi određenog proizvodnog Mti grupe konta;
- 6 – Dio ukupnih troškova određenog proizvodnog MT i grupe konta koji se odnosi na univerzalnu poštansku uslugu

**Obrazac 5. Alokacija troškova operativnih aktivnosti na univerzalnu poštansku uslugu
Operatora za peiod od do 20 .godine**

	Univerzalna poštanska usluga	Direktni trošak (EUR)	Prijem (EUR)	Sortiranje (EUR)	Prenos (EUR)	Uručenje (EUR)	UKUPNO (EUR)
	1	2	3	4	5	6	7 (2+3+4+5+6)
I.	Unutrašnji saobraćaj						
I.1.	Pismonosne pošiljke						
I.1.1.	Pismo od 1gr do 2000 gr						
I.1.1.1.	Stope mase:						
	• Od 1 do 20 gr						
	• Od 21 do 50 gr						
	• Od 51 do 100 gr						
	• Od 101 do 250 gr						
	• Od 251 do 500 gr						
	• Od 501 do 1000 gr						
	• Od 1001 do 2000 gr						
I.2.	Dopisnice do 20 gr						
I.3.	Paketi						
I.3.1.	Paket do 10 kg						
I.3.1.1.	Stope mase:						
	• Do 2 kg						
	• Preko 2 do 3 kg						
	• Preko 3 do 4 kg						
	• Preko 4 do 5 kg						
	• Preko 5 do 6 kg						
	• Preko 6 do 7 kg						
	• Preko 7 do 8 kg						
	• Preko 8 do 9 kg						
	• Preko 9 do 10 kg						
I.4.	Uputnice						
I.4.1.	Obična uputnica						
I.4.2.	Elektronska uputnica						
I.5.	Sekogrami						
I.5.1.	Sekogram mase do 7 kg						
I.6.	Sudsko pismo i pismo u upravnom postupku						
I.6.1.	Sudska pisma i pisma u upravnom postupku od 1 gr do 2000 gr						
I.6.1.1.	Stope mase:						
	• Od 1 do 20 gr						
	• Od 21 do 50 gr						
	• Od 51 do 100 gr						
	• Od 101 do 250 gr						
	• Od 251 do 500 gr						
	• Od 501 do 1000 gr						
	• Od 1001 do 2000 gr						
I.7.	Preporučena pošiljka						
I.7.1.	Pismonosna preporučena pošiljka						

I.7.1.1.	Stope mase:						
	• Od 1 do 20 gr						
	• Od 21 do 50 gr						
	• Od 51 do 100 gr						
	• Od 101 do 250 gr						
	• Od 251 do 500 gr						
	• Od 501 do 1000 gr						
	• Od 1001 do 2000 gr						
I.8.	Vrednosna pošiljka						
I.8.1.	Vredosno pismo						
I.8.2.	Vrednosni paket						
I.9.	Pošiljka sa povratnicom						
II	Međunarodni saobraćaj*						
II.1.	Pismonosne pošiljke						
II.1.1.	Pismo od 1gr do 2000 gr						
II.1.1.1.	Stope mase:						
	• Od 1 do 20 gr						
	• Od 21 do 50 gr						
	• Od 51 do 100 gr						
	• Od 101 do 250 gr						
	• Od 250 do 500 gr						
	• Od 501 do 1000 gr						
	• Od 1001 do 2000 gr						
II.2.	Dopisnice do 20 gr						
II.3.	Sekogram						
II.3.1.	Sekogram mase do 7 kg						
II.4.	Paket						
II.4.1.	Paket do 20 kg						
II.4.1.1.	Stope mase:						
	• Do 2 kg						
	• Preko 2 do 3 kg						
	• Preko 3 do 4 kg						
	• Preko 4 do 5 kg						
	• Preko 5 do 6 kg						
	• Preko 6 do 7 kg						
	• Preko 7 do 8 kg						
	• Preko 8 do 9 kg						
	• Preko 9 do 10 kg						
	• Preko 10 do 12 kg						
	• Preko 12 do 15 kg						
	• Preko 15 do 20 kg						
II.5.	Preporučena pošiljka						
II.5.1.	Pismonosna preporučena pošiljka						
II.5.1.1.	Stope mase:						
	• Od 1 do 20 gr						
	• Od 21 do 50 gr						
	• Od 51 do 100 gr						
	• Od 101 do 250 gr						
	• Od 251 do 500 gr						
	• Od 501 do 1000 gr						

	• Od 1001 do 2000 gr						
II.6.	Vrednosna pošiljka						
II.6.1.	Vredosno pismo						
II.6.2.	Vrednosni paket						
II.7.	Pošiljka sa povratnicom						
III	Avionska pošiljka u međunarodnom saobraćaju*						
III.1.	Pismonosna pošiljka						
III.1.1.	Stope mase:						
	• Od 1 do 20 gr						
	• Od 21 do 50 gr						
	• Od 51 do 100 gr						
	• Od 101 do 250 gr						
	• Od 251 do 500 gr						
	• Od 501 do 1000 gr						
	• Od 1001 do 2000 gr						
III.2.	Paketi						
III.2.1.	Paket do 20 kg						
III.2.1.1.	Stope mase:						
	• Do 2 kg						
	• Preko 2 do 3 kg						
	• Preko 3 do 4 kg						
	• Preko 4 do 5 kg						
	• Preko 5 do 6 kg						
	• Preko 6 do 7 kg						
	• Preko 7 do 8 kg						
	• Preko 8 do 9 kg						
	• Preko 9 do 10 kg						
	• Preko 10 do 12 kg						
	• Preko 12 do 15 kg						
	• Preko 15 do 20 kg						
	UKUPNO						
	Ukupni troškovi ostalih usluga						
	Iznos iz revidiranih finansijskih izvještaja (EUR)						

*Izveštavanje za međunarodni saobraćaj raditi za svaku zonu udaljenosti pojedinačno:

- I zona: susjedne zemlje osim Italije
- II zona: ostale zemlje Evrope
- III zona: SAD i Kanada
- IV zona: ostale zemlje svijeta

U ovu tabelu se unose podaci iz obrasca 3 i obrasca 4.

Obrazac 6. Ukupno prihodi univerzalne poštanske usluge Operatora za period od do 20 . godine

	Šifra i naziv UPU	Direktno knjižen prihod (EUR)
	1	2
I.	Unutrašnji saobraćaj	
I.1.	Pismonosne pošiljke	
I.1.1.	Pismo od 1gr do 2000 gr	
I.1.1.1.	Stope mase:	
	• Od 1 do 20 gr	
	• Od 21 do 50 gr	
	• Od 51 do 100 gr	
	• Od 101 do 250 gr	
	• Od 251 do 500 gr	
	• Od 501 do 1000 gr	
	• Od 1001 do 2000 gr	
I.2.	Dopisnice do 20 gr	
I.3.	Paketi	
I.3.1.	Paket do 10 kg	
I.3.1.1.	Stope mase:	
	• Do 2 kg	
	• Preko 2 do 3 kg	
	• Preko 3 do 4 kg	
	• Preko 4 do 5 kg	
	• Preko 5 do 6 kg	
	• Preko 6 do 7 kg	
	• Preko 7 do 8 kg	
	• Preko 8 do 9 kg	
	• Preko 9 do 10 kg	
I.4.	Uputnice	
I.4.1.	Obična uputnica	
I.4.2.	Elektronska uputnica	
I.5.	Sekogrami	
I.5.1.	Sekogram mase do 7 kg	
I.6.	Sudsko pismo i pismo u upravnom	
I.6.1.	Sudska pisma i pisma u upravnom	
I.6.1.1.	Stope mase:	
	• Od 1 do 20 gr	
	• Od 21 do 50 gr	
	• Od 51 do 100 gr	
	• Od 101 do 250 gr	
	• Od 251 do 500 gr	
	• Od 501 do 1000 gr	
	• Od 1001 do 2000 gr	
I.7.	Preporučena pošiljka	
I.7.1.	Pismonosna preporučena pošiljka	
I.7.1.1.	Stope mase:	
	• Od 1 do 20 gr	
	• Od 21 do 50 gr	

	• Od 51 do 100 gr	
	• Od 101 do 250 gr	
	• Od 251 do 500 gr	
	• Od 501 do 1000 gr	
	• Od 1001 do 2000 gr	
I.8.	Vrednosna pošiljka	
I.8.1.	Vredosno pismo	
I.8.2.	Vrednosni paket	
I.9.	Pošiljka sa povratnicom	
II	Međunarodni saobraćaj*	
II.1.	Pismonosne pošiljke	
II.1.1.	Pismo od 1gr do 2000 gr	
II.1.1.1.	Stope mase:	
	• Od 1 do 20 gr	
	• Od 21 do 50 gr	
	• Od 51 do 100 gr	
	• Od 101 do 250 gr	
	• Od 251 do 500 gr	
	• Od 501 do 1000 gr	
	• Od 1001 do 2000 gr	
II.2.	Dopisnice do 20 gr	
II.3.	Sekogram	
II.3.1.	Sekogram mase do 7 kg	
II.4.	Paket	
II.4.1.	Paket do 20 kg	
II.4.1.1.	Stope mase:	
	• Do 2 kg	
	• Preko 2 do 3 kg	
	• Preko 3 do 4 kg	
	• Preko 4 do 5 kg	
	• Preko 5 do 6 kg	
	• Preko 6 do 7 kg	
	• Preko 7 do 8 kg	
	• Preko 8 do 9 kg	
	• Preko 9 do 10 kg	
	• Preko 10 do 12 kg	
	• Preko 12 do 15 kg	
	• Preko 15 do 20 kg	
II.5.	Preporučena pošiljka	
II.5.1.	Pismonosna preporučena pošiljka	
II.5.1.1.	Stope mase:	
	• Od 1 do 20 gr	
	• Od 21 do 50 gr	
	• Od 51 do 100 gr	
	• Od 101 do 250 gr	
	• Od 251 do 500 gr	
	• Od 501 do 1000 gr	
	• Od 1001 do 2000 gr	
II.6.	Vrednosna pošiljka	
II.6.1.	Vredosno pismo	

II.6.2.	Vrednosni paket	
II.7.	Pošiljka sa povratnicom	
III	Avionska pošiljka u međunarodnom saobraćaju*	
III.1.	Pismonosna pošiljka	
III.1.1.	Stope mase:	
	• Od 1 do 20 gr	
	• Od 21 do 50 gr	
	• Od 51 do 100 gr	
	• Od 101 do 250 gr	
	• Od 251 do 500 gr	
	• Od 501 do 1000 gr	
	• Od 1001 do 2000 gr	
III.2.	Paketi	
III.2.1.	Paket do 20 kg	
III.2.1.1.	Stope mase:	
	• Do 2 kg	
	• Preko 2 do 3 kg	
	• Preko 3 do 4 kg	
	• Preko 4 do 5 kg	
	• Preko 5 do 6 kg	
	• Preko 6 do 7 kg	
	• Preko 7 do 8 kg	
	• Preko 8 do 9 kg	
	• Preko 9 do 10 kg	
	• Preko 10 do 12 kg	
	• Preko 12 do 15 kg	
	• Preko 15 do 20 kg	
	UKUPNO	
	Ukupni prihodi ostalih usluga	
	Iznos iz revidiranih finansijskih	

*Izveštavanje za međunarodni saobraćaj raditi za svaku zonu udaljenosti:

- I zona: susjedne zemlje osim Italije
- II zona: ostale zemlje Evrope
- III zona: SAD i Kanada
- IV zona: ostale zemlje svijeta

Kolona 2 – podatak o ostvarenom prihodu iz internog računovodstva Operatora po konkretnoj pojedinačnoj usluzi iz domena univerzalne poštanske usluge

Obrazac 7. Bilans pojedinačnih usluga iz domena UPU za period od do 20 .godine

	Univerzalna usluga	Prihod	Rashod	Dobitak/ Gubitak	Broj pruženih usluga	Jedinična cena UPU
I.	Unutrašnji saobraćaj					
I.1.	Pismonosne pošiljke					
I.1.1.	Pismo od 1gr do 2000 gr					
I.1.1.1.	Stope mase:					
	<ul style="list-style-type: none"> • Od 1 do 20 gr • Od 21 do 50 gr • Od 51 do 100 gr • Od 101 do 250 gr • Od 251 do 500 gr • Od 501 do 1000 gr • Od 1001 do 2000 gr 					
I.2.	Dopisnice do 20 gr					
I.3.	Paketi					
I.3.1.	Paket do 10 kg					
I.3.1.1.	Stope mase:					
	<ul style="list-style-type: none"> • Do 2 kg • Preko 2 do 3 kg • Preko 3 do 4 kg • Preko 4 do 5 kg • Preko 5 do 6 kg • Preko 6 do 7 kg • Preko 7 do 8 kg • Preko 8 do 9 kg • Preko 9 do 10 kg 					
I.4.	Uputnice					

- I.4.1. Obična uputnica
- I.4.2. Elektronska uputnica
- I.5. Sekogrami
- I.5.1. Sekogram mase do 7 kg
- I.6. Sudsko pismo i pismo u upravnom postupku
- I.6.1. Sudska pisma i pisma u upravnom postupku od 1 gr do 2000 gr
- I.6.1.1. Stope mase:
  - Od 1 do 20 gr
  - Od 21 do 50 gr
  - Od 51 do 100 gr
  - Od 101 do 250 gr
  - Od 251 do 500 gr
  - Od 501 do 1000 gr
  - Od 1001 do 2000 gr
- I.7. Preporučena pošiljka
- I.7.1. Pismonosna preporučena pošiljka
- I.7.1.1. Stope mase:
  - Od 1 do 20 gr
  - Od 21 do 50 gr
  - Od 51 do 100 gr
  - Od 101 do 250 gr
  - Od 251 do 500 gr
  - Od 501 do 1000 gr
  - Od 1001 do 2000 gr
- I.8. Vrednosna pošiljka
- I.8.1. Vredosno pismo

- I.8.2. Vrednosni paket
- I.9. Pošiljka sa povratnicom
- II Međunarodni saobraćaj*
- II.1. Pismanosne pošiljke
- II.1.1. Pismo od 1gr do 2000 gr
- II.1.1.1. Stope mase:
  - Od 1 do 20 gr
  - Od 21 do 50 gr
  - Od 51 do 100 gr
  - Od 101 do 250 gr
  - Od 251 do 500 gr
  - Od 501 do 1000 gr
  - Od 1001 do 2000 gr
- II.2. Dopisnice do 20 gr
- II.3. Sekogram
- II.3.1. Sekogram mase do 7 kg
- II.4. Paket
- II.4.1. Paket do 20 kg
- II.4.1.1. Stope mase:
  - Do 2 kg
  - Preko 2 do 3 kg
  - Preko 3 do 4 kg
  - Preko 4 do 5 kg
  - Preko 5 do 6 kg
  - Preko 6 do 7 kg
  - Preko 7 do 8 kg
  - Preko 8 do 9 kg
  - Preko 9 do 10 kg

- Preko 10 do 12 kg
  - Preko 12 do 15 kg
  - Preko 15 do 20 kg
- II.5. Preporučena pošiljka
- II.5.1. Pismonosna preporučena pošiljka
- II.5.1.1. Stope mase:
- Od 1 do 20 gr
  - Od 21 do 50 gr
  - Od 51 do 100 gr
  - Od 101 do 250 gr
  - Od 251 do 500 gr
  - Od 501 do 1000 gr
  - Od 1001 do 2000 gr
- II.6. Vrednosna pošiljka
- II.6.1. Vredosno pismo
- II.6.2. Vrednosni paket
- II.7. Pošiljka sa povratnicom
- III Avionska pošiljka u međunarodnom saobraćaju*
- III.1. Pismonosna pošiljka
- III.1.1. Stope mase:
- Od 1 do 20 gr
  - Od 21 do 50 gr
  - Od 51 do 100 gr
  - Od 101 do 250 gr
  - Od 251 do 500 gr
  - Od 501 do 1000 gr
  - Od 1001 do 2000 gr

III.2. Paketi

III.2.1. Paket do 20 kg

III.2.1.1. Stope mase:

- Do 2 kg
- Preko 2 do 3 kg
- Preko 3 do 4 kg
- Preko 4 do 5 kg
- Preko 5 do 6 kg
- Preko 6 do 7 kg
- Preko 7 do 8 kg
- Preko 8 do 9 kg
- Preko 9 do 10 kg
- Preko 10 do 12 kg
- Preko 12 do 15 kg
- Preko 15 do 20 kg

UKUPNO UPU

*Izveštavanje za međunarodni saobraćaj potrebno je raditi za svaku zonu udaljenosti pojedinačno:

- I zona: susjedne zemlje osim Italije
- II zona: ostale zemlje Evrope
- III zona: SAD i Kanada
- IV zona: ostale zemlje svijeta

Obrazac 8. Interni transferi

Interna nabavka proizvoda/usluga	Naziv entiteta pružaoca usluga	Ukupno (EUR)
1	2	3
Proizvod/Usluga 1		
Proizvod/Usluga 2		
...		
Proizvod/Usluga n		
Ukupno	x	
Interna prodaja proizvoda/usluga	Naziv entiteta pružaoca usluga	Ukupno (EUR)
1	2	3
Proizvod/Usluga 1		
Proizvod/Usluga 2		
...		
Proizvod/Usluga n		
Ukupno	x	
Zajmovi povezanom licu	Naziv povezanog lica	Ukupno (EUR)
1	2	3
Zajam 1		
Zajam 2		
...		
Zajam n		
Ukupno	x	
Zajmovi od povezanog lica	Naziv povezanog lica	Ukupno (EUR)
1	2	3
Zajam 1		
Zajam 2		
...		
Zajam n		
Ukupno	x	

Obrazac 9. Obračun angažovanog kapitala za primenu prosečnih ponderisanih troškova kapitala na dan 20 . godine

Grupa konta	Oznaka	Naziv pozicije	UPU	Ostale usluge	Nealocirano	Ukupno
	A	STALNA SREDSTVA (A.1+A.2+A.3)				
01	A.1	Nematerijalna Ulaganja				
02	A.2	Nekretnine, Postrojenja, Oprema I Biološka Sredstva				
04	A.3	Stalna Sredstva Namijenjena Prodaji				
	B	NETO OBRTNA SREDSTVA (KAPITAL) (B.1+B.2-B.3)				
	B.1	ZALIHE				
10	B.1.1	Zalihe Materijala				
11	B.1.2	Nedovršena Proizvodnja				
12	B.1.3	Gotovi Proizvodi				
13	B.1.4	Roba				
15	B.1.5	Dati Avansi				
	B.2	KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA				
20	B.2.1	Potraživanja Po Osnovu Prodaje				
21	B.2.2	Potraživanja Iz Specifičnih Poslova				
22	B.2.3	Druga Potraživanja				
24	B.2.4	Gotovina I Gotovinski Ekvivalenti				
	B.3	KRATKOROČNE OBAVEZE				
43	B.3.1	Obaveze Iz Poslovanja				
44	B.3.2	Obaveze Iz Specifičnih Poslova				
45	B.3.3	Obaveze Po Osnovu Zarada I Naknada Zarada				
46	B.3.4	Ostale Obaveze				
47	B.3.5	Obaveze Za Porez Na Dodatu Vrijednost				
48	B.3.6	Obaveze Za Ostale Poreze, Doprinosi I Druge Dažbine				
49	B.3.7	Pasivna Vremenska Razgraničenja				
	C	UKUPNO ANGAŽOVANA SREDSTVA (KAPITAL) (A+B)				

Napomene:

- Navedene pozicije se unose u ovaj Izvještaj po njihovim neto vrijednostima, tj. po umanjenju, za njihovu kumulativnu amortizaciju i druge otpise, odnosno ispravke vrijednosti do dana Izvještaja.
- Stepenn analitičnosti, odnosno sintetizovanja pozicija u ovom Izvještaju, određuje se dogovorno između operatora i Agencije, vodeći računa o realnoj strukturi sredstava i obaveza operatora i informacionih potreba Agencije.

Prilog II

Obrasci za regulatorno izvještavanje u alternativnom scenariju

Obrazac 1: Ukupna vrijednost neto troška pružaoca univerzalne poštanske usluge

	Kategorija	PN(X)	Profit	PN(X) + profit	PV(X)	razlika	vrijednost
	A	B	C	d	e	f	g
1	Alternativni scenario						X
1.1.	Alternativni scenario 1						X
1.2.	Alternativni scenario 2						X
...							X
1.n.	Alternativni scenario n						X
2	Ukupan NT Alternativnih scenarija	X	X	X	X		X
3	Nematerijalne i tržišne prednosti	X	X	X	X	X	
4	NT	X	X	X	X	X	

$PN(X) = NZS - NAS$

Gdje su:

PN – inkrementalni troškovi

X – osnovne poštanske usluge uključene u licencu

NZS – troškovi pružanja usluga nosioca poštanske licence u osnovnom scenariju (svi troškovi koje operator ima pri pružanju univerzalnih usluga)

NAS – trošak poštanske licence u slučaju alternativnog scenarija (svi troškovi povezani sa alternativnim scenarijom)

Profit - Dozvoljeni profit koji operator može imati od pružanja univerzalne usluge

$PV(X) = VZS - VAS,$

Gde je:

PV – inkrementalni prihodi,

X – osnovne poštanske usluge uključene u licencu,

VZS – licencirani poštanski prihodi od pružanja usluga u osnovnom scenariju

VAS – prihodi licenciranih poštanskih usluga u slučaju alternativnog scenarija

Razlika se računa kao: $PN(x) + profit - PV(X)$

Neto ukupni trošak se računa kao razlika između Ukupnog NC alternativnog scenarija i prihoda od materijalnih i tržišnih prednosti.

Obrazac 2: Kalkulacija ukupne vrijednosti nematerijalnih koristi od pružanja UPU (EUR)

	Nematerijalna korist	Vrijednost
	a	B
1.	Korist od reputacije brenda i od viših prinosa od ukupnih usluga sa obavezom pružanja univerzalne usluge	
2.	Dodatni troškovi reklamiranja	
3.	Oslobađanje od PDV-a	
4.	Prednost od izdavanja poštanskih markica	
5.	Oslobađanje od plaćanja dozvole za transport	

Vrijednosti u koloni B za svaki red od 1-5 se dobijaju uz pomoć formula definisanih tačkom 6.2 ovog Pravilnika.

Obrazac 3: Izvještaj o podacima potrebnim za izračunavanje neto troška nastalog kao rezultat promjena u mreži pošta

	Pošta	Poštanski	Iskorišćenost pošte			Prihodi pošte (EUR)		Efektivni troškovi pošte (EUR)								Ukupni troška
			Broj zaposlenih	Vrijeme provedeno za	Iskorišćen	Ukupni prihod	Prihodi po pošti	Direktni		Indirektni						
								Lični troškovi	Troškovi prodatih dobara	Amortizacija	Troškovi zakupa	Troškovi energije	Troškovi materijala	Drugi	Ukupni indirektni troškovi	
A	B	c	d	e	F	g	h	i	j	k	l	m	n	o	P	
1	Pošta 1															
2	Pošta ...															
3	Pošta n															
4	Ukupno															

Obrazac 3: Izvještaj o podacima potrebnim za izračunavanje neto troška nastalog kao rezultat promjena u mreži pošta – deo drugi

	Pošta	Poštanski broj	Proknjiženi dobitak/gubitak pošte (EUR)	Veličina pošte	Da li pošta ispunjava uslove kompenzacije?	Da li pošta ispunjava uslove osnovnog scenarija?	Izgubljeni prihodi od ukupnih prihoda zatvorene pošte (EUR)	Profit od iznajmljenih/zatvorenih pošta (EUR)	Ušteda u trošku imaoaca licence zatvorene pošte od ukupnog troška te pošte (EUR)
	A	b	Q	r	s	t	u	v	w
1	Pošta 1								
2	pošta...								
3	pošta n								
4	Ukupno								

Napomene:

Kolona c – unijeti ukupan radni fond zaposlenih u poslovnici.

Kolona d – unijeti broj sati koje je zaposleni proveo u poslovnici koje je zabilježio nadležni u toj poslovnici

Kolona e - računata kao racio kolona s i kolona c i d.

Kolona f – unijeti ukupan iznos sredstava koje poslovnice dobijaju od prodaje proizvoda i usluga.

Kolona g – unijeti dio ukupnih prihoda poslovnih procesa koji se odvijaju u poslovnicama. Nosilac poštanske licence po zahtjevu prikazuje smanjenje prihoda po tipu usluge za svaku poslovnicu u Obrascu 4

Kolona h – prikazati troškove zaposlenih za procese koji se obavljaju u poslovnicama

Kolona p – računa se kao suma vrijednosti u kolonama h i o

Kolona q – razlika prinosa i troškova individualnih poslovnica i koja se računa kao razlika kolona g i p

Kolona r – prikazati broj aktivnih nadležnih u okviru poslovnice.

Kolona s - vrijednost je prikazana kao "DA" ako je vrijednost u koloni q<0, u obrnutom slučaju "NE".

Kolona t – vrijednost je prikazana kao "DA" ako poslovnice rade da bi obezbijedile dostupnost, kao što je definisano u osnovnim zahtjevima kvaliteta, u drugom slučaju "NE"

Kolona u – izračunata kao suma gubitaka prihoda nosioca poštanskih sluga pruženih u poslovnicama, što bi bilo da je alternativni scenario ukinut. Procedura za proračun gubitka prihoda će biti u Obrascu 4 u slučaju da za poslovnicu u isto vrijeme u kolonama popunjeno sa "DA"

Kolona v – prikazati vrijednosti uobičajene cijene iznajmljivanja/prodaje u regionu

Kolona w – vrijednost je izračunata kao suma svih indirektnih i direktnih troškova koji odgovaraju namijenjenom gubitku prihoda. Zatim se odbija profit od prodaje/prestanka zakupa poslovnice.

Obrazac 4: Gubitak prihoda usled zatvaranja pošte

Pošta Poštanski broj	Prihod od usluge (EUR)	Prihodi konkretne pošte (%)	Adekvatni prihodi pošte (EUR)	Ponder izgubljenih prihoda (%)	Gubitak prihoda od konkretne usluge (EUR)
1 a	B	c	d	e	f
Usluga					
Ukupno		X		X	

Napomene:

Kolona a - prikazati sve usluge pružene u poslovnici

Kolona b - prikazati ukupnu sumu prihoda koji generišu pojedine usluge iz kolona

Kolona c - uneti procenat prihoda za pojedine usluge po procesima koji se odnose na poslovnicu

Kolona d - vrijednost se računa kao proizvod kolone b i kolone c

Kolona e - prikazati gubitak prihoda u procentima (u slučaju zatvaranja poslovnice). Procese ispravljanja ovih vrijednosti dokazuje nosilac poštanske licence

Kolona f - Vrijednost se računa kao proizvod vrijednosti u koloni d i koloni e. Ukupna vrijednost reda u koloni B odgovara koloni f Obrasca 3, koja se odnosi na datu poslovnicu. Ukupna vrijednost reda u koloni d odgovara koloni g Obrasca 3, koji se odnosi na datu poslovnicu. Vrijednost totala u koloni f odgovara Obrascu 3, koloni , redu koji se odnosi na datu poslovnicu.

Obrazac 5: Pregled podataka potrebnih za obračun neto troška koji je rezultat promjene načina isporuke

	Pošta	Poštanski broj	Okrug	Vrijeme procesuiranja isporuke pre nego što stigne do pošte [min./nedelja]	Tražnja za vremenom isporuke pisma [min./nedelja]	Vrijeme provedeno obilazećih reon [min./nedelja]	Tražnja za dnevnim vremenom isporuke do okruga [min./nedelja]	Ušteda u dnevnom vremenu isporuke do okruga [min./dan]	Uštede u troškovima usled razdaljine (km/godina)	Čuvanje vozila – otkazivanje (Broj vozila)
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
1	Pošta 1									
2	Pošta...									
3	Pošta n									
4	Ukupno									
5	Ukupna ušteda u EUR – godišnji zbir									
6	Ukupna godišnja ušteda u EUR									

Napomene:

Nosilac poštanske licence popunjava tabelu samo za one djelove, za koje bi važio alternativni scenario u kom se mijenja način dostave. Zahtjev treba potkrijepiti informacijama o načinu formiranja oblasti dostave.

Kolona a - unijeti ime poslovnice; u kojoj oblasti se nalazi.

Kolona b - poštanski kod poslovnice

Kolona c - identifikovati oblast dostavljanja

Kolona d - vrednost je računata kao suma vremena potrebnog da se utvrdi lokacija na kojoj treba da se izvrši dostava (vrijeme od ulaska u objekat nakon što se izvrši isporuka i vrijeme povratka iz objekta do ulica)

Kolona e - vrijednost je izračunata množenjem broja isporučenih pošiljki i standarda potrošnje za svaki tip isporuke

Kolona f - uneti vrijeme potrebno da se osigura prevoz poštara do mjesta isporuke i nazad. Vrijeme treba da se utvrdi koeficijentom.

Kolona g - vrijednost je računata kao suma kolona d, e i f.

Kolona h, redovi 1-3 - vrijednost predstavlja dnevnu uštedu vremena potrebnog za radnju dostavljanja koji iznosi prosjek jednog dana u nedelji.

Kolona h, red 5 - vrijednost se računa kao proizvod vrijednosti u koloni h, red 4, broj radnih dana po godini i troška jednog minuta rada.

Kolona i, red 5 - vrijednost računata množenjem vrijednosti u koloni i redu 4 i trošku za 1 km

Kolona j, red 5 - vrijednost se računa kao proizvod vrijednosti u koloni j, red 4, i godišnji efektivni trošak po prevoznom sredstvu

Red 6 - vrijednost je računata kao suma vrijednosti u redu 5 za kolone h,i,

Prilog III

Preporučeni alokatori u procesu alokacije troškova

Alokatori	Prijem	Sortiranje	Prenos	Uručenje
Težina	??		??	??
Metod poštarine (pečatiranje, izdanja sa unaprijed plaćenom poštarinom, mašina za frankiranje)	??	??		
Prekidi (mjesto slanja pošiljke)	??		??	
Broj pošiljki po partijama	??		??	??
Količina	??	??	??	??
Format	??	??	??	??
Uslužni standard (brzina)	??	??	??	??
Razdaljina	??		??	??
Vrsta poštarine (pojedinačna/masovna)	??	??		
Plan rada	??	??		
Radno vrijeme	??	??		
Nivo pripreme (npr.postavljanje bar-kodova)		??		
Način transporta			??	
Kvalitet uručenja		??		??
Čitljivost adrese		??		
Kvalitet pakovanja		??		
Broj procesa prerade		??		
Učestalost				??
Udio preusmjerenih pošiljki		??	??	??
Udio P.O. Kutija				??
Broj pošiljki po uručenju				??
Vrsta prerade		??	??	??
Nivo proizvodnje na praćenju	??	??	??	??
Način uručenja				??
Vrijeme po pošiljci				??
Broj dostavnih tački				??
Vjerovatnoća uspješnog uručenja (%)				??